

PRODUCENT: HENRIK AHNBERG THELMA & LOUISE
PEDAGOG: ANITA BECKER
PROJEKTLEDARE: MARIA RYDBRINK RAUD
AV NR: 103533TV 3
SÄNDS 2014-01-21

SMUTSENS HISTORIA

Arbetsblad

1. I den medeltida staden så luktade det väldigt illa, jämfört med hur det luktar nu för tiden. Varför var det så, tror du?
2. Henrik och Anne pratar om dålig andedräkt och ruttna tänder. Varför gick inte folk till tandläkaren och lagade sina tänder på den här tiden?

"De första exemplaren (av tandborstar) dök upp i Sverige på 1600-talet, men det var först på 1700-talet som den blev någorlunda utbredd." (ur en essä av Peter Englund, historiker). Men man vet att det användes tandstickor så tidigt som 3000 f.kr i Egypten och under Antiken använde man sig av enkla träpinnar för att gnugga sina tänder rena. De första tandborstarna som vi känner dem har hittats i Kina och de var från 1400-talet.

På bilden ser du bland annat Napoleon Bonapartes tandborste från år 1795.

(Källa: [http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Napoleon%E2%80%99s_toothbrush,_c_1795._\(9660576547\).jpg?uselang=sv](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Napoleon%E2%80%99s_toothbrush,_c_1795._(9660576547).jpg?uselang=sv))

3. I de medeltida städerna så använde man gatorna som både sopnedkast och avträde (toalett). Men det var lag på att man var tvungen att varna folk på gatan innan man kastade ut saker. Vad ropade de?

4. Man badade trots allt ändå på medeltiden. Detta gjorde man i badhus, där det kunde gå livat till. Rita en bild över hur du tror att det såg ut.

A large, empty rounded rectangle with a thick black border, intended for drawing a picture of a medieval bathhouse.

5. Beskriv din bild i ord också:

A series of 15 horizontal lines, evenly spaced, provided for writing a description of the drawing.

6. Man trodde på denna tid att kroppen bestod av fyra vätskor som var tvungna att vara i balans. Vilka vätskor var det?

- a.
- b.
- c.
- d.

7. Vad hände om dessa vätskor var i obalans?

För att få vätskorna i kroppen att komma i balans igen, kunde man tömma kroppen på lite sjukt blod, dvs. åderlåta genom att koppa eller använda sig av blodiglar som sög ut dåligt blod. Detta höll läkarna på med här i Sverige ända till slutet av 1850-talet. Här ser du sådana instrument som man använde sig av vid koppning och åderlåtning.

Bild: Sörmlands museum

8. I slutet av 1600-talet (i de fina kretsarna i städerna) tvättade man sig utan vatten. Så konstigt! Varför gjorde man det?

9. Hur gjorde man då? Vad använde man sig av?

10. På 1800-talet kom man på vad en bakterie var för något. Vilken uppfinning hjälpte vetenskapsmännen att se och studera bakterierna?

Här ser du en bild av bakterier sett just i en sådan uppfinning

11. Florence Nightingale (1820-1910) var en känd sjuksköterska i England. Vad var det hon påstod som sen ändrade en hel del av hur man hanterade läkarinstrument och annat på sjukhusen?

Källa: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Florence_Nightingale.png

12. Under den Industriella revolutionen i slutet av 1800-talet och början på 1900-talet började man se till att det blev renare i städerna. Man anlade avlopp, skaffade toaletter och byggde sjukhus. Vad var det som drev utvecklingen åt det hållet? Varför blev det så viktigt med lite mer hygien och renlighet?

13. Försök att hitta de gömda orden som handlar om smuts bland alla bokstäverna. De kan stå vågrätt, lodrätt, diagonalt eller bak och fram.

P F I O S B H G S T
G O O S A S N Z I O
S A K D J I I S R A
N M H S R U V K G L
U U U Ö O E K L T E
S N F T T R Å D R T
J V E T S V K C O T
A N E T T A V I L M
B A K T E R I E M J
H Y G I E N T R O L

AVFÖRING
BAKTERIE
LORT
SJUKDOM
TOALETT

BADHUS
HYGIEN
LORTGRIS
SMUTS
TVÅL

BAJS
KISS
MIKROSKOP
SVETT
VATTEN

